

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ ատոլիտորական եզրակացություն

«ԱՐՑԱԽ ՀԷԿ»

Բաց Բաժնետիրական Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2013թ.

Բովանդակություն

Տնօրենների խորհրդի կազմ և Ընկերության ղեկավար անձնակազմ	3/4
Անկախ ատղիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9
	10

Տնօրենների խորհրդի կազմ

Սպարտակ Թևոսյան	ԼՂՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարար- Խորհրդի նախագահ
Հայկ Բոյաջյան	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Հայկ Բեգլարյան	
Րաֆֆի Բալոզյան	
Արա Ղոնյան	
Վահրամ Բեգլարյան	«Արցախ ՀԷԿ» ԲԲԸ, գլխավոր տնօրեն
Կարեն Արաբյան	«Արցախ ՀԷԿ» ԲԲԸ, գլխավոր տնօրենի տեղակալ

Ընկերության ղեկավար անձնակազմ

Վահրամ Բեգլարյան	Գլխավոր տնօրեն
Կարեն Արաբյան	Գլխավոր տնօրենի տեղակալ
Արմեն Գասպարյան	Տեխնիկական տնօրեն
Ժան Հովհաննիսյան	Ֆինանսական տնօրեն
Արայիկ Դավթյան	Գլխավոր հաշվապահ

Տնօրենների խորհրդի կազմը և Ընկերության ղեկավար անձնակազմը ներկայացված է 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Արցախ ՀԷԿ» ԲԲԸ -ի բաժնետերերին,

Մեր կողմից իրականացվել է «Արցախ ՀԷԿ» ԲԲԸ (Ընկերություն) կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար տնօրինության պատասխանատվություն

Ընկերության տնօրինությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան կազմելու և ճշմարիտ ներկայացնելու համար: Այս պատասխանատվությունը ներառում է՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգի սահմանում, կիրառում և պահպանում, հաշվապահական հաշվառման համապատասխան քաղաքականության ընտրություն և կիրառում, ինչպես նաև տվյալ հանգամանքներում ողջամիտ հաշվապահական գնահատումների կատարում:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան անցկացված աուդիտի արդյունքում կարծիք արտահայտել ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք պահպանենք մասնագիտական վարքագծի կանոնները, աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք ողջամիտ երաշխիքներ՝ ֆինանսական հաշվետվությունների՝ էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցներ ձեռք բերելու նպատակով ընթացակարգերի իրականացում:

Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է աուդիտորի դատողության վրա, ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկերը գնահատելիս աուդիտորն ուսումնասիրում է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգը՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր ընտրելու, բայց ոչ Ընկերության ներքին

Պողոշյան 2/1, Երևան 0019, Հայաստանի Հանրապետություն
իրավ. հասցե՝ Գր. Արծրունու 78/3 շ, բն. 47
2/1 Proshyan str., Yerevan 0019, Republic of Armenia
Legal address: 47 apt. Gr. Artsruni str., 78/3

Լիցենզիա/License N ԱԾ/ATS 072
Հեռ./Tel: (374 10) 229 238
Ֆաքս/Fax: (374 10) 229 278
www.fintechaudit.am / info@fintechaudit.am

Վերահսկողության համակարգի արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության, տնօրինության կողմից կատարած հաշվապահական գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման գնահատում:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով տալիս են «Արցախի ՀԷԿ» ԲԲԸ-ի՝ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

28 մարտի 2014թ.

Անիկ Մարտիրոսյան

Անդրեաս Հովհաննիսյան

Տնօրեն-Բաժնետեր

Աուդիտի ղեկավար-Բաժնետեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծանոթ.		
Ակտիվներ			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	4	15,469,113	14,644,866
Հետաձգված հարկեր	5	1,763	751
Տրված կանխավճարներ	6	132,524	264,600
		<u>15,603,400</u>	<u>14,910,217</u>
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	7	65,173	36,244
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	8	848,945	1,028,698
Շահութահարկի կանխավճար		-	2,766
Տրված փոխառություն		2,000	2,000
Դրամական միջոցներ	9	12,437	79,834
		<u>928,555</u>	<u>1,149,542</u>
Ընդամենը ակտիվներ		<u>16,531,955</u>	<u>16,059,759</u>
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
<i>Կապիտալ և պահուստներ</i>			
Կանոնադրական կապիտալ	10	10,650,000	10,650,000
Էմիսիոն եկամուտ	10	457,127	457,127
Պահուստային կապիտալ	10	140,874	123,220
Կուտակված շահույթ		458,460	385,517
		<u>11,706,461</u>	<u>11,615,864</u>
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	11	3,919,973	2,941,774
		<u>3,919,973</u>	<u>2,941,774</u>
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	11	786,718	1,461,978
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	12	80,328	40,143
Շահութահարկի պարտավորություն		38,475	-
		<u>905,521</u>	<u>1,502,121</u>
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		<u>16,531,955</u>	<u>16,059,759</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2014թ մարտի 28-ին՝

Վահրամ Բեգլարյան

Արայիկ Դավթյան

Գլխավոր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 34-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2013թ.		2012թ.	
	Ծանոթ.	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	
Իրացումից հասույթ	13	2,168,442	1,516,318	
Վաճառքի ինքնարժեք	14	(633,597)	(518,352)	
Համախառն շահույթ		<u>1,534,845</u>	<u>997,966</u>	
Այլ եկամուտներ		2,248	1,852	
Իրացման ծախսեր		(2,319)	(2,542)	
Վարչական ծախսեր	15	(211,756)	(201,097)	
Այլ ծախսեր	16	(30,729)	(58,083)	
Գործառնական գործունեությունից շահույթ		<u>1,292,289</u>	<u>738,096</u>	
Ֆինանսական ծախսեր	17	(535,864)	(246,745)	
Այլ ֆինանսական հոդվածներ	18	(54,045)	(111,156)	
Շահույթը մինչև հարկերը		<u>702,380</u>	<u>380,195</u>	
Շահութահարկի գծով ծախս	19	(79,284)	(27,130)	
Զուտ շահույթ		<u>623,096</u>	<u>353,065</u>	
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ				
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվի շահույթին կամ վնասին</i>		-	-	
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում կվերադասակարգվեն շահույթին կամ վնասին</i>		-	-	
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ հարկումից հետո		<u>-</u>	<u>-</u>	
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		<u>623,096</u>	<u>353,065</u>	
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ	10	58.5 դրամ	33.2 դրամ	

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 34-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Կանոնա- դրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Պահուստ ային կապիտալ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
2012թ. հունվարի 1- դրությամբ	10,650,000	457,127	106,292	581,880	11,795,299
Տարվա շահույթ	-	-	-	353,065	353,065
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	353,065	353,065
Վերագրվել է պահուստային կապիտալին	-	-	16,928	(16,928)	-
Շահաբաժիններ	-	-	-	(532,500)	(532,500)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,650,000	457,127	123,220	385,517	11,615,864
Տարվա շահույթ	-	-	-	623,096	623,096
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	623,096	623,096
Վերագրվել է պահուստային կապիտալին	-	-	17,654	(17,654)	-
Շահաբաժիններ	-	-	-	(362,099)	(362,099)
Միջանկյալ շահաբաժիններ	-	-	-	(170,400)	(170,400)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,650,000	457,127	140,874	458,460	11,706,461

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 34-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա շահույթ	623,096	353,065
<i>Ճշգրտումներ`</i>		
Մաշվածություն	330,556	244,055
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	609	15,103
Շահութահարկի գծով ծախս	79,284	27,130
Տոկոսային ծախս	535,864	246,745
Փոխարժեքային տարբերությունից վնաս	54,045	111,156
<i>Գործառնական շահույթ նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխություններ</i>	<u>1,623,454</u>	<u>997,254</u>
Պաշարների փոփոխություն	(28,929)	(4,027)
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	179,753	78,970
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	40,302	14,307
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ	<u>1,814,580</u>	<u>1,086,504</u>
Վճարված տոկոսներ	(526,596)	(228,059)
Վճարված շահութահարկ	(39,055)	(10,982)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>1,248,929</u>	<u>847,463</u>
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(1,155,412)	(729,439)
Հիմնական միջոցների օտարումից մուտքեր	-	133
Կանխավճարների փոփոխություն	132,076	(244,327)
Փոխառության տրամադրում, զուտ	-	48,000
<i>Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>(1,023,336)</u>	<u>(925,633)</u>
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Վարկեր ստացում/մարում, զուտ	261,548	655,195
Շահաբաժնի վճարում	(532,499)	(532,500)
<i>Ֆինանսական գործունեության համար ստացված/օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>(270,951)</u>	<u>122,695</u>
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների զուտ աճ/ նվազում	(45,358)	44,525
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(22,039)	(5,373)
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում տարվա սկզբում	79,834	40,682
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում տարվա վերջում	<u>12,437</u>	<u>79,834</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 34-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Արցախ ՀԷԿ» բաց բաժնետիրական ընկերությունը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրավաբանական անձանց պետական ռեզիստրում գրանցվել է 2008թ. հունիսի 9-ին: Ընկերությունը հանդիսանում է «Արցախ ՀԷԿ» ՓԲԸ-ի իրավահաջորդը:

Ընկերության հիմնական բաժնետերն է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը՝ ԼՂՀ Կառավարությունը, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ 47.9 տոկոս:

Ընկերությունն իրականացնում է էլեկտրական էներգիայի արտադրություն և արտադրված էլեկտրաէներգիայի իրացում: Էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն իրականացվում է ԼՂՀ տարածքում կառուցված հինգ հիդրոէլեկտրակայանների միջոցով, որոնց ընդհանուր հզորությունը կազմում է 66.7 Մեգավատտ:

- Սարսանգ ՀԷԿ,
- Թրդե 1 ՀԷԿ,
- Թրդե 2 ՀԷԿ:
- Մատաղիս 1 ՀԷԿ,
- Մատաղիս 2 ՀԷԿ:

Եվս մեկ ՀԷԿ-ի՝ Թրդե 3-ի, որի հզորությունը կազմելու է 4.2 Մեգավատտ, գտնվում է կառուցման փուլում: Ընկերությունը նախատեսում է Թրդե 3 ՀԷԿ-ը շահագործել 2014թ. 4րդ եռամսյակում:

Արտադրված էլեկտրաէներգիան իրացվում է ԼՂՀ տարածքում գործող միակ էլեկտրական բաշխիչ ցանցերը տնօրինող կազմակերպությանը:

Յուրաքանչյուր ՀԷԿ-ի շահագործման համար Ընկերությանը շնորհված լիցենզիայի ժամկետը 15 տարի է: Ընկերության ղեկավարությունը կարծում է, որ լիցենզիաների ժամկետները պարբերաբար կերկարաձգվեն՝ առանց ընդհատման:

Ընկերությունը ստացել է էլեկտրական էներգիա արտադրելու լիցենզիաներ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Հանրային Ծառայությունները և Տնտեսական Սրբակցությունը Կարգավորող Պետական Հանձնաժողովի կողմից:

- «Սարսանգ» ՀԷԿ-ում էլեկտրական էներգիա արտադրելու համար Ընկերությանը շնորհվել է լիցենզիա 28.07.2008թ.-ին՝ 15 տարի ժամկետով:
- «Թրդե 1» փոքր ՀԷԿ-ում էլեկտրական էներգիա արտադրելու համար Ընկերությանը շնորհվել է լիցենզիա 11.06.2010թ.-ին՝ 15 տարի ժամկետով:
- «Թրդե 2» փոքր ՀԷԿ-ում էլեկտրական էներգիա արտադրելու համար Ընկերությանը շնորհվել է լիցենզիա 26.12.2011թ.-ին՝ 15 տարի ժամկետով:
- «Մատաղիս 1» ՀԷԿ և «Մատաղիս 2» ՀԷԿ էլեկտրական էներգիա արտադրելու համար Ընկերությանը շնորհվել է լիցենզիա 17.07.2012թ.-ին՝ 15 տարի ժամկետով, որոնք շահագործման են հանձնվել 2012թ. սեպտեմբերից:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն, ք. Ստեփանակերտ, Վ. Սարգսյանի 25ա:

2013թ. Ընկերության աշխատողների տարեկան միջին թիվը կազմել է 178 մարդ (2012թ.՝ 167 մարդ):

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից:

2.2 Ճանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացվել են իրական արժեքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Լեռնային Դարաբադի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ ղեկավարության համոզմամբ այս արժույթն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ի համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա:

Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 20-ում:

2.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2013թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) և ՀՀՄՄԽ-ի Սեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Դեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից: Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառելի նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և

մեկնաբանությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ստորև: Որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ թողարկվել են, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն կունենան:

ՖՀՄՍ 9. «Ֆինանսական գործիքներ»

ՀՀՄՍԽ-ն մտադրված է ՀՀՄՍ 39-ը՝ «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջությամբ փոխարինել ՖՀՄՍ 9-ով: Առ այսօր թողարկվել են ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման վերաբերյալ, ինչպես նաև հեջավորման վերաբերյալ գլուխները: Նախկինում նախատեսված էր, որ սույն գլուխները կիրառելի կլինեն 2015թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Այնուամենայնիվ, 2013թ. նոյեմբերին 2015թ. հունվարի 1-ը ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման պարտադիր ամսաթիվ լինելու պայմանը հանվել է՝ կազմակերպություններին նոր պահանջներին անցում կատարելու համար բավարար ժամանակ տրամադրելու համար: Արժեզրկման մեթոդաբանությունների վերաբերյալ գլուխները դեռևս գտնվում են մշակման փուլում: 2013թ. նոյեմբերին ՖՀՄՍ 9-ում կատարված փոփոխությունների արդյունքում թույլատրվում է ՖՀՄՍ 9-ում արդեն իսկ ներառված, այսպես կոչված՝ «սեփական պարտքի» վերաբերյալ դրույթները կիրառել մեկուսացված՝ առանց ֆինանսական գործիքների այլ հաշվառումները փոփոխելու անհրաժեշտության:

Ընկերության ղեկավարությունը դեռևս պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Ղեկավարությունը չի նախատեսում ՖՀՄՍ 9-ը կիրառել նախքան ստանդարտն ամբողջովին պատրաստ լինի և հնարավոր լինի գնահատել դրա ընդհանուր ազդեցությունը:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Արտարժույթ

Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբերվող այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի («ՀՀ ԿԲ») կողմից հրապարակված՝ արտարժույթային շուկաներում արտարժույթի նկատմամբ հայկական դրամի միջին փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվեփակման ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները պետք է վերահաշվարկվեն՝ կիրառելով հաշվեփակման ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքը: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում է 405.64 դրամ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում է 403.58 ՀՀ դրամ), 1 եվրոն կազմում է 559.54 դրամ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 եվրոն կազմում է 532.24 ՀՀ դրամ): Իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով սահմանված ոչ դրամային հոդվածները պետք է վերահաշվարկվեն գործարքի օրվա դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով: Այն ոչ դրամային հոդվածները, որոնց սկզբնական արժեքը հաշվառվում է արտարժույթով, չեն վերահաշվարկվում:

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտներում: Իրական արժեքով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ներառվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Այս ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է այնպես, ինչպես որ նմանատիպ հիմնական միջոցների մաշվածությունը, երբ դրանք դառնում են պատրաստ իրենց նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրս գրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի ու ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Հիմնական միջոցի առանձին հաշվառվող միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները, որոնք հաշվառվում են որպես առանձին ակտիվ, կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցիչի հաշվեկշռային արժեքի հետ միասին: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը, հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Շենքեր	20-60 տարի,
Կառուցվածքներ	20-60 տարի,
Փոխանցող հարմարանքներ	25-60 տարի,
Մեքենաներ և սարքավորումներ	5-60 տարի,
Տրանսպորտային միջոցներ	5 տարի,
Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ	5 տարի,
Բազմամյա տնկիներ	5 տարի,
Համակարգչային տեխնիկա	1 տարի,
Այլ հիմնական միջոցներ	5 տարի:

3.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որը կազմում է՝

Հաշվապահական հաշվառման համակարգչային ծրագրեր - 5 տարի:

3.4 Վարձակալված ակտիվներ

Համաձայն ՖՀՄՍ 17 «Վարձակալություն» ստանդարտի, վարձակալությունը պայմանավորվածություն է, ըստ որի վարձատուն վարձակալին է փոխանցում ակտիվի օգտագործման իրավունքը նախապես պայմանավորված ժամկետի ընթացքում՝ վճարի, կամ մի շարք վճարումների դիմաց: Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն, եթե այն չի հանդիսանում ֆինանսական վարձակալություն: Վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական, եթե Ընկերությանն են փոխանցվում ակտիվի սեփականության իրավունքի հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Ընկերության վարձակալությունները չեն բավարարում ֆինանսական վարձակալության սահմանմանը, ուստի դիտվում են որպես գործառնական վարձակալություններ: Գործառնական վարձակալության գծով վճարները գծային հիմունքով ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ ներառվում են այլ ակտիվի ինքնարժեքում: Վարձակալության հետ կապված ծախսերը, ինչպիսիք են պահպանման և ապահովագրության ծախսերը, ճանաչվում են իրականացման պահին:

3.5 Պաշարներ

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով միջին կշռված մեթոդը, և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.6 Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում, սկզբնական չափում և ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ երբ փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվները, բոլոր նշանակալից ռիսկերն ու հատուցումները:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք սկզբնապես դասակարգվում են որպես ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետագա չափումը ներկայացված է ստորև:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և հետագա չափումը

Հետագա չափումն իրականացնելու համար ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների, բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների՝

- դեբիտորական պարտքեր,
- ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ:

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ վերագրվում են տարբեր կատեգորիաների՝ կախված գործիքի բնույթից և նպատակից: Ֆինանսական գործիքի կատեգորիան համապատասխանում է այն սկզբունքին, որով չափվում է տվյալ գործիքը և որը ցույց է տալիս, թե իրական արժեքի փոփոխության արդյունքում ստացվող օգուտներն ու վնասերը պետք է ճանաչվեն համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, թե ուղղակիորեն սեփական կապիտալում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվներն ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 21.2-ում:

Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են՝ օգտագործելով մարման ամսաթվի հաշվառումը: Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման գնահատումն իրականացվում է առնվազն յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական ակտիվների հետ կապված բոլոր ծախսերը և եկամուտները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ համապատասխանաբար «ֆինանսական ծախս» և «ֆինանսական եկամուտ» հոդվածներում:

I. Դեբիտորական պարտքեր

Դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշվող չեն ակտիվ շուկայում:

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ հանած արժեզրկման պահուստը:

Պահուստի մնացորդը ճշգրտվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ ծախսի կամ եկամտի ճանաչման միջոցով: Հաճախորդի հաշվի մնացորդից դուրս գրվող ցանկացած գումար նվազեցվում է առկա կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից: Բոլոր դեբիտորական պարտքերը, որոնց հավաքագրումը գնահատվում է անհավանական, դուրս են գրվում:

II. Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցները ներառում են կանխիկ միջոցներ, բանկային հաշիվների մնացորդներ և դրամական միջոցներ ճանապարհին, որոնք ներկայացված են ֆինանսական ակտիվների «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր» կատեգորիայում:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և հետագա չափումը

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են փոխառությունները, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը՝ ներառյալ ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունները, որոնք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ընկերության ֆինանսական պարտավորություններն ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 21.2-ում:

I. Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս, բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից, որոնք կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

II. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.7 Արժեզրկում

Հինանսական միջոցների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվները վերանայվում են արժեզրկման համար, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը իրացման գուտ արժեքից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է դրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Երբ հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև դրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորուստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշի առկայության համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված են, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստը հաշվառվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերությամբ: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար արժեզրկումից կորուստն ուղղակիորեն նվազեցվում է ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքից, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնց հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է կասկածելի պարտքի պահուստի միջոցով:

Բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի սեփական կապիտալի գործիքների, եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկման կորուստը նվազում է և նվազումը օբյեկտիվորեն կարելի է վերագրել արժեքի իջեցումից հետո տեղի ունեցած դեպքերին, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկման կորուստը հակադարձվում է՝ ճանաչվելով համապարփակ ֆինանսական

արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն չափով, որ հակադարձումը չհանգեցնի ֆինանսական ակտիվի այնպիսի հաշվեկշռային արժեքի, որը գերազանցի այն ամորտիզացված արժեքը, որը կլիներ, եթե այդ ֆինանսական ակտիվի արժեքի իջեցման հակադարձման ամսաթվի դրությամբ արժեզրկում ճանաչված չլիներ:

3.8 Աշխատակիցների հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները ներառում են աշխատավարձերը, կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայությունները (ինչպիսիք են, օրինակ, վճարովի տարեկան արձակուրդները և հիվանդության հետ կապված վճարովի արձակուրդները) և պարգևավճարները:

Երբ աշխատակիցը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությանը մատուցել է ծառայություն, աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղջված գումարը, որն ակնկալվում է վճարել այդ ծառայության դիմաց, ճանաչվում է՝

- ա) որպես պարտավորություն՝ արդեն վճարված գումարները հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղջված գումարը, Ընկերությունը այդ տարբերությունը ճանաչում է որպես ակտիվ՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի, օրինակ, ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի,
- բ) որպես ծախս, եթե այն չի ներառվում մեկ ուրիշ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի մեջ:

3.9 Մեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով: Տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի տարբերությունը ներկայացվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

Սովորական բաժնետոմսերին անմիջականորեն վերագրվող ծախսերը ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

Ընկերությունը ստեղծում է պահուստային կապիտալ՝ Ընկերության կորուստները ծածկելու, ինչպես նաև Ընկերության պարտատոմսերը մարելու և բաժնետոմսերը հետ գնելու համար, եթե Ընկերության շահույթը և այլ միջոցները դրա համար չեն բավարարում:

Ընկերությունը մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկում է տարվա գուտ շահույթը բաժանելով տարվա ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Տարվա ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը իրենից ներկայացնում է տարեսկզբում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի թիվը՝ ճշգրտված այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում հետ գնված կամ թողարկված սովորական բաժնետոմսերի թվով՝ բազմապատկած ժամանակային կշռող գործակցով: Ժամանակային կշռող գործակիցը բաժնետոմսերի շրջանառության մեջ գտնվելու օրերի թիվն է՝ բաժանած հաշվետու ժամանակաշրջանի օրերի թվի վրա, կշռված միջինի խելամիտ մոտեցումը շատ դեպքերում տեղին է:

3.10 Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի գեղջման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

3.11 Ծահուքահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ, ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է գուղվիլի սկզբնական ճանաչումից կամ այլ ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի, ոչ էլ՝ հարկվող շահույթի վրա (բացի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից):

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

3.12 Սեզմենտային հաշվետվություններ

Ընկերության գործունեությունը ներառում է էլեկտրաէներգիայի վաճառքի և հզորության իրացման մատուցվող ծառայությունները: Ընկերությունն ունի մեկ գործառնական սեզմենտ: Համաձայն ՖՀՄՍ 8-ի՝ Ընկերության կողմից կիրառվող սեզմենտային հաշվետվությունների համար չափման քաղաքականությունը նույնն է, ինչ որ ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառվող քաղաքականությունը, որը ներառված չէ գործառնական սեզմենտների գործառնական շահույթի գումարը որոշելիս: Ի լրումն՝ Ընկերության այն ակտիվները, որոնք ուղղակիորեն չեն առնչվում գործառնական սեզմենտի բիզնես գործունեությանը, սեզմենտին չեն բաշխվում: Սեզմենտային տեղեկատվությունը ներկայացված է կից ծանոթագրություններում:

3.13 Հասույթի ճանաչում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով Ընկերության կողմից տրամադրված ցանկացած առևտրական զեղչերը և իջեցումների գումարները:

Ընկերության հասույթը ներկայացնում է էլեկտրաէներգիայի վաճառքից և հզորության իրացման ստացվելիք փոխհատուցումը:

Ընկերության կողմից հասույթը ճանաչվում է, երբ ծառայությունները մատուցվում են գնորդին, երբ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները և ծախսերը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել և հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն:

4 Հիմնական միջոցներ

	Շենքեր / շինություններ և հող	Կառուցվածքներ, փոխանցող հարմարանքներ	Մեքենա սարքավորումներ, տրասպորտային միջոցներ	Արտադրական և տնտեսական գույք,	Չշահագործվող ՀՄ-ներ	Անավարտ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	Այլ ՀՄ-ներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>								
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,327,278	629,581	6,094,629	26,603	48,499	5,661,873	6,107	16,794,570
Ավելացում	292	202,199	155,704	2,557	2,165	365,561	961	729,439
Օտարում	-	-	(16,053)	(992)	-	-	(381)	(17,426)
Վերադասակարգում	1,847,923	2,812,001	1,407,411	-	(50,664)	(6,016,671)	-	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,175,493	3,643,781	7,641,691	28,168	-	10,763	6,687	17,506,583
Ավելացում	825	4,744	45,057	1,344	-	1,103,351	91	1,155,412
Օտարում	-	-	(2,688)	(674)	-	-	(236)	(3,598)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,176,318	3,648,525	7,684,060	28,838	-	1,114,114	6,542	18,658,397
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>								
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,161,325	53,121	1,396,490	5,249	-	-	3,867	2,620,052
Տարվա ծախս	77,430	34,026	125,590	4,304	-	-	2,505	243,855
Օտարումից դուրս գրում	-	-	(1,039)	(829)	-	-	(322)	(2,190)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,238,755	87,147	1,521,041	8,724	-	-	6,050	2,861,717
Տարվա ծախս	101,020	78,981	146,257	3,655	-	-	643	330,556
Օտարումից դուրս գրում	-	-	(2,343)	(410)	-	-	(236)	(2,989)
Վերադասակարգում	(5,443)	(43,100)	43,480	5,063	-	-	-	-
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,334,332	123,028	1,708,435	17,032	-	-	6,457	3,189,284
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>								
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,936,738	3,556,634	6,120,650	19,444	-	10,763	637	14,644,866
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,841,986	3,525,497	5,975,625	11,806	-	1,114,114	85	15,469,113

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը գրավադրված հիմնական միջոցներ չունի:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 44,179 հազ. դրամ (2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 48,533 հազ. դրամ) սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներ հաշվառվում են գրոյական հաշվեկշռային արժեքով:

2013թ. և 2012թ. մաշվածության ծախսը բաշխվել է հետևյալ կերպ՝

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վաճառքի ինքնարժեք	309,273	226,763
Վարչական ծախսեր	21,283	17,092
	<u>330,556</u>	<u>243,855</u>

2013թ.-ին հիմնական միջոցների ավելացումները բաղկացած են.

Ավելացման բնույթը	Գումար հազ.դրամ
1. Թրդե-3 ՓՀԷԿ շին մոնտաժային աշխատանքներ	487,898
2. Սարքավորումների և այլ հիմնական միջոցների ձեռքբերում	595,308
3. Կապիտալացվող փոխառության և վարկի ծախսումներ	72,206
	<u>1,155,412</u>

2012թ.-ին հիմնական միջոցների ավելացումները բաղկացած են.

Ավելացման բնույթը	Գումար հազ.դրամ
1. Մատաղիս -1 ՓՀԷԿ և Մատաղիս -2 ՓՀԷԿ շին մոնտաժային աշխատանքներ	353,665
2. Սարքավորումների և այլ հիմնական միջոցների ձեռքբերում	102,726
3. Կապիտալացվող փոխառության և վարկի ծախսումներ	273,048
	<u>729,439</u>

5 Հետաձգված հարկեր

Հետաձգված հարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2013թ.	2012թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	751	-
Ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչված փոխհատուցում	1,012	751
Տարեվերջի մնացորդ	<u>1,763</u>	<u>751</u>

2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված		
	2013թ. հունվարի 1		2013թ. դեկտեմբերի 31
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Արձակուրդի պահուստ	751	1,012	1,763
	<u>751</u>	<u>1,012</u>	<u>1,763</u>
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
	-	-	-
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	<u>751</u>	<u>1,012</u>	<u>1,763</u>

2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված		
	2012թ. հունվարի 1		2012թ. դեկտեմբերի 31
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Արձակուրդի պահուստ	-	751	751
	<u>-</u>	<u>751</u>	<u>751</u>
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
	-	-	-
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	<u>-</u>	<u>751</u>	<u>751</u>

Ներառյալ՝	2013թ.	2012թ.
Փոխհատուցման ենթակա 12 ամսվա ընթացքում	1,763	751
Փոխհատուցման ենթակա մեկ տարուց ավելի	-	-

6 Տրված կանխավճարներ

Ընկերությունը հիմնական միջոցներ ձեռք բերելու համար 2013թ. փոխանցել է կանխավճար մատակարարներին՝ մասնավորապես, «Հիդրո Էներջի Իտալ» ՓԲԸ-ին 90,401 հազար դրամ Թրդե 3 ՀԷԿ-ի կառուցման համար անհրաժեշտ սարքավորումներ ձեռք բերելու նպատակով և Հայրապետ Ավենյանին 37,125 հազար դրամ 2 տրանսֆորմատորներ ձեռք բերելու համար:

Ընկերությունը հիմնական միջոցներ ձեռք բերելու համար 2012թ. փոխանցել է կանխավճար մատակարարներին՝ մասնավորապես, «Հիդրո Էներջի Իտալ» ՓԲԸ-ին 258,600 հազար դրամ Թրդե 3 ՀԷԿ-ի կառուցման համար անհրաժեշտ սարքավորումներ ձեռք բերելու նպատակով:

7 Պաշարներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Նյութեր	13,446	13,574
Վառելիք	10,637	15,694
Պահեստամասեր	38,962	401
Այլ նյութեր	2,128	6,575
	<u>65,173</u>	<u>36,244</u>

8 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	630,932	588,601
Տրված կանխավճարներ	737	35,522
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	214,924	402,754
Այլ դեբիտորական պարտքեր	2,352	1,821
	<u>848,945</u>	<u>1,028,698</u>

Առևտրային դեբիտորական պարտքի միջին տևողությունը կազմում է 106 օր (2012թ.՝ 142 օր): Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում: Առևտրային դեբիտորական պարտքի հավաքագրելիությունը որոշելիս հաշվի է առնվում դեբիտորի պարտքի մարման ժամանակացույցի ցանկացած փոփոխություն՝ սկսած պարտքի առաջացման պահից մինչև հաշվետու ամսաթիվը:

Պետական բյուջեին դեբիտորական պարտքը ներառում է հաշվանցման ենթակա ԱԱՀ-ն՝ 210,310 հազ. դրամ գումարով (2012թ.՝ 402,286 հազ. դրամ), որը կհաշվանցվի իրացման ԱԱՀ-ի հետ, երբ Ընկերությունը վճարի համապատասխան հաշիվ-ապրանքագրերը:

Գեկավարությունը հավատացած է, որ պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքերն ամբողջովին ենթակա են վերականգնման:

9 Դրամական միջոցներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամարկղ	132	1,509
Մնացորդներ բանկերում ՀՀ դրամով	12,219	7,669
Մնացորդներ բանկերում արտարժույթով	86	70,656
	<u>12,437</u>	<u>79,834</u>

10 Սեփական կապիտալ

10.1 Կանոնադրական կապիտալ

	Սովորական բաժնետոմսեր 2013թ.	Սովորական բաժնետոմսեր 2012թ.
Սովորական բաժնետոմսեր քանակը (հատ)	10,650,000	10,650,000
Սովորական բաժնետոմսերի անվանական արժեքը	1,000	1,000
Ընդամենը (հազար դրամ)	<u>10,650,000</u>	<u>10,650,000</u>

Ընկերությունն ունի սովորական բաժնետոմսերի մեկ դաս, որը հաստատուն եկամտի նկատմամբ իրավունք չունի:

31.12.2013թ. դրությամբ Ընկերության թողարկած բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 10,650,000 հատ սովորական բաժնետոմս, իսկ հայտարարված (դեռևս չթողարկված) բաժնետոմսերի թիվը՝ 4,450,000 հատ հասարակ բաժնետոմս:

Ընկերության բաժնետոմսերի սեփականատերերի թիվը կազմում է.

	31.12.2013		31.12.2012	
	հատ	%	հատ	%
ԼՂՀ Կառավարություն	5,100,000	47.9	5,100,000	47.9
Ժոզեֆ Ուրուրյան(ԱՄՆ, Նյու Յորք)	1,262,901	11.9	1,262,901	11.9
«Մուլտիկոնտինենտալ դիստրիբյուշն» ՍՊԸ (Մեծ Բրիտանիա, Այլ Օֆ Մեն IM 2AP)	1,193,692	11.2	1,193,692	11.2
«Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ	657,933	6.2	333,333	3.1
«Էյ-Ի-Ջի» ՍՊԸ(ԼՂՀ, Ստեփանակերտ)	371,400	3.5	616,000	5.8
«Վ.Պ.Բ.Փ.» ՓԲԸ (ԼՂՀ, Ստեփանակերտ)	630,270	5.9	630,270	5.9
Այլ (5%-ից ցածր)	1,433,804	13.4	1,513,804	14.2
	10,650,000	100	10,650,000	100

10.2 Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներկայացնում է բաժնետոմսերի տեղաբաշխման գնի և անվանական արժեքի տարբերությունը:

Հազար դրամ

	2013թ.	2012թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	457,127	457,127
Բաժնետոմսերի թողարկում` <i>Բաժնետոմսերի թողարկման գումար</i>	-	-
<i>Կանոնադրական կապիտալ</i>	-	-
Բաժնետոմսերի տեղաբաշխման ուղղակի ծախսեր	-	-
Տարեվերջի մնացորդ	457,127	457,127

10.3 Պահուստային կապիտալ

Հազար դրամ

	2013թ.	2012թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	123,220	106,292
Մասհանումներ պահուստին	17,654	16,928
Տարեվերջի մնացորդ	140,874	123,220

2013թ.-ին բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովի որոշմամբ 2012թ.-ի զուտ շահույթի 5 տոկոսի չափով իրականացվել է մասհանում պահուստային կապիտալին՝ ընդամենը 17,654 հազար դրամ (2012թ.-ին 2011թ.-ի զուտ շահույթի 5 տոկոսի չափով՝ ընդամենը 16,928 հազար դրամ):

10.4 Շահաբաժիններ

2013թ.-ին բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովի որոշմամբ 2012թ. ֆինանսական արդյունքներով Ընկերության բաժնետերերին վճարվել է ընդամենը 362,099 հազար դրամ շահաբաժին՝ մեկ բաժնետոմսին 50 դրամ հաշվարկով: (2012թ.-ին 2011թ. ֆինանսական արդյունքներով Ընկերության բաժնետերերին վճարվել է ընդամենը 532,500 հազար դրամ շահաբաժին՝ մեկ բաժնետոմսին 100 դրամ հաշվարկով):

«Արցախ ՀԷԿ» ԲԲԸ-ի տնօրենների խորհրդի 2013թ. հունիսի 17-ի թիվ 4-2013/03 որոշման համաձայն բաժնետերերին վճարվել է 2013թ. միջանկյալ շահաբաժիններ 1 բաժնետոմսին 16 ՀՀ դրամ հաշվարկով:

10.5 Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ

Հազար դրամ

	2013թ.	2012թ.
Տարվա զուտ շահույթ (հազ.դրամ)	623,096	353,065
Բաժնետոմսերի միջին կշռված քանակ (հատ)	10,650,000	10,650,000
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ (դրամ)	58.50	33.20

11 Վարկեր և փոխառություններ

Հազար դրամ

	Ընթացիկ		Ոչ ընթացիկ	
	2013թ.	2012թ.	2013թ.	2012թ.
Բանկային վարկեր	660,890	1,242,706	1,401,008	1,412,285
Փոխառություններ	108,158	219,272	85,125	112,923
Պարտատոմսեր	17,670	-	2,433,840	1,416,566
	786,718	1,461,978	3,919,973	2,941,774

Վարկի աղբյուր	Տրման օր	Մարման օր	Արժ	Մնացորդը առ.31.12.13		Տոկոս
				Արժույթ	հազ. դրամ	
Արցախբանկ 64	27/04/12	27/04/15	USD	400,000	162,256	13.0%
Արմավիսբանկ 10-0015	31/03/10	25/03/14	USD	71,513	29,009	13.0%
Արմավիսբանկ 11-0027	18/07/11	10/06/16	EUR	60,932	34,094	13.0%
Արմավիսբանկ 11-0029	13/04/11	13/04/16	USD	709,601	287,842	13.0%
Արմավիսբանկ 11_0013	27/04/11	27/04/16	EUR	110,819	62,008	13.0%
Արմավիսբանկ 12_0036_01	10/04/12	06/04/17	EUR	271,822	152,095	13.0%
Արմավիսբանկ 12_0036-02	06/12/12	06/04/17	EUR	883,423	494,310	13.0%
ԲԼԵՍՍ 159-10/2	19/05/10	20/10/14	AMD	-	180,000	15.5%
ԲԼԵՍՍ 159 - 10/3	24/05/10	25/05/15	AMD	-	150,000	15.5%
ԲԼԵՍՍ 159 -10/4	02/06/10	02/12/15	AMD	-	150,000	15.5%
ԲԼԵՍՍԵ 044-11	16/05/11	15/05/18	AMD	-	200,000	16.0%
ԲԼԵՍՍԵ159-10/7	26/10/10	25/10/16	AMD	-	100,000	15.5%
ԲԼԵՍՍԵ 159-10/8	01/11/10	25/10/16	AMD	-	50,000	15.5%
Ֆ/Ա Ս. Այվազյան	25/06/10	30/09/14	USD	150,000	60,846	12.0%
Ֆ/Ա Ս. Այվազյան	24/08/10	30/09/14	USD	70,000	28,395	12.0%
Արցախի ներդր. Հիմն. 01/024	10/07/09	05/06/19	USD	256,488	104,042	10.0%
Ընդամենը			USD	1,657,602	2,244,897	
			EUR	1,326,996		
Երկարաժամկետ պարտատոմսեր	05/12/12	05/12/15	USD	6,000,000	2,433,840	10.0%
Ընդամենը					4,678,737	

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չվճարված տոկոսների մնացորդը կազմում է 27,954 հազար դրամ:

Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառություններն ապահովված են ԼՂՀ կառավարության կողմից տրամադրված երաշխիքներով, այսինքն ընկերությունը չունի որևէ գրավադրված ակտիվներ:

Տոկոսային ծախսը կազմել է 607,196 հազ. դրամ, որից կապիտալացվել է 72,206 հազ. դրամ, իսկ ընթացիկ ծախսեր՝ 534,990 հազ. դրամ:

Պարտատոմսեր

Ընկերությունը 2012թ. դեկտեմբերի 5-ին թողարկել է 600 (վեց հարյուր) հատ հասարակ անվանական ոչ փաստաթղթային պարտատոմսեր, 10,000 (տաս հազար) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով, ընդհանուր 6,000,000 ԱՄՆ դոլար: 2012թ. ընթացքում տեղաբաշխվել է 3,510,000 ԱՄՆ դոլարը, իսկ մնացած 2,490,000 ԱՄՆ դոլարը 2013թ. հունվար ամսին: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել է կապակցված կողմերին:

Պարտատոմսերի եկամտաբերությունը սահմանված է 10% տարեկան, որոնք վճարվում են կիսամյակային պարբերականությամբ: Տեղաբաշխման ձևը՝ չերաշխավորված է:

Վարկերի և փոխառությունների միջին տարեկան տոկոսադրույքն ըստ արժույթների հաշվետու տարում հետևյալն են՝

Միջին տոկոս	ԱՄՆ դոլար	12.4%
	Եվրո	13.0%
	ՀՀ դրամ	15.6%
		14%

12 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	29,505	2,999
Ստացված կանխավճարներ	-	300
Կրեդիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	16,349	9,845
Արձակուրդի պահուստ	17,631	15,017
Կրեդիտորական պարտքեր բաժնետերերին	16,617	11,533
Այլ կրեդիտորներ	226	449
	<u>80,328</u>	<u>40,143</u>

Ապրանքների ձեռքբերման գծով առաջացած պարտավորությունների մարման միջին տևողությունը կազմում է 17 օր (2012թ.՝ 2 օր): Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում: Ընկերությունն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություն, որն ապահովում է բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

13 Հասույթ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Արտադրված էլեկտրաէներգիայի իրացումից		
Սարսանգ ՀԷԿ	1,091,510	881,226
Թրդե -1 ՀԷԿ	212,531	203,493
Թրդե -2 ՀԷԿ	369,688	328,958
Մատաղիս-1 ՀԷԿ	294,667	-
Մատաղիս-2 ՀԷԿ	200,046	102,641
	<u>2,168,442</u>	<u>1,516,318</u>

Ընկերության ծառայությունների իրացման սակագները սահմանվում են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Հանրային ծառայությունների և Տնտեսական մրցակցության կարգավորող պետական հանձնաժողովի կողմից:

2013թ.

Բնական ջրահոսքի վրա կառուցված առաքվող էլեկտրաէներգիայի 1 կվտժ-ի սակագինը 2013թ. հունվարից-հունիս ամիսների համար սահմանվել է (առանց ԱԱՀ) .

- խոշոր հիդրոէլեկտրակայաններից (Սարսանգ ՀԷԿ)- 10.00 դրամ,
- փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից (Թրդե -1) -19.50 դրամ,
- փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից (Թրդե -2) -19.50 դրամ,
- փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից (Մատաղիս-2) -19.50 դրամ:

Բնական ջրահոսքի վրա կառուցված առաքվող էլեկտրաէներգիայի 1 կվտժ-ի սակագինը 2013թ. հուլիս-դեկտեմբեր ամիսների համար բոլոր հիդրոէլեկտրակայանների գծով սահմանվել է 16.375 (առանց ԱԱՀ):

2012թ.

Բնական ջրահոսքի վրա կառուցված առաքվող էլեկտրաէներգիայի 1 կվտժ-ի սակագինը սահմանվել է(առանց ԱԱՀ).

- խոշոր հիդրոէլեկտրակայաններից (Սարսանգ ՀԷԿ)- 10.00 դրամ,
- փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից (Թրդե -1) -19.171 դրամ,
- փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից (Թրդե -2) -19.171 դրամ,
- փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից (Մատաղիս-2) -19.171 դրամ:

14 Վաճառքի ինքնարժեք

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Փոխհատուցում աշխատակիցներին և սոց. վճար	217,522	194,814
Մաշվածություն	314,993	226,963
Արտադրական օբյեկտների պահպանման ծախսեր	38,875	33,400
Նյութական ծախսեր	23,734	29,815
Նորոգման ծախսեր	10,592	13,415
Այլ ծախսեր	27,881	19,945
	633,597	518,352

15 Վարչական ծախսեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Փոխհատուցում աշխատակիցներին և սոց. վճար	130,966	111,569
Մաշվածություն և անորտիզացիա	15,586	17,093
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	4,186	6,463
Վարձակալական ծախսեր	14,880	14,880
Հեռահաղորդակցության	3,356	5,218
Կոմունալ և գրասենյակային ծախսեր	13,096	13,235
Չփոխհատուցվող ծախսեր	17,327	18,247
Աուդիտորական և խորհրդատվական ծախսեր	5,000	7,111
Այլ ծախսեր	7,359	7,281
	211,756	201,097

16 Այլ ծախսեր

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Բաժնետոմսերին առնչվող ծախսեր	7,351	6,184
Արտարժույթի փոխանակման ծախսեր	4,503	5,856
Տույժ և տուգանքներ	3,934	3,542
Անհատույց տրված միջոցներ	14,367	23,337
Օտարված հիմնական միջոցների ծախսեր	-	15,102
Այլ ծախսեր	574	4,062
	<u>30,729</u>	<u>58,083</u>

17 Ֆինանսական ծախսեր, գուտ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վարկերի և փոխառությունների տոկոսի ծախս	(277,424)	(228,275)
Պարտատոմսերի տոկոսի ծախս	(233,177)	(11,552)
Պարտատոմսերի տեղաբաշխման և սպասարկման վճար	(24,389)	-
Բանկային գործարքներից ծախս	(874)	(6,918)
Ֆինանսական ծախս, գուտ	<u>(535,864)</u>	<u>(246,745)</u>

18 Այլ ֆինանսական հոդվածներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը</i>		
Դրամական միջոցներ	(22,039)	(5,373)
Կրեդիտորական պարտքեր	117	332
Ստացված վարկեր	(32,123)	(106,115)
	<u>(54,045)</u>	<u>(111,156)</u>

19 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	80,296	27,881
Հետաձգված հարկ (տես՝ ծանոթագրություն 5)	(1,012)	(751)
	<u>79,284</u>	<u>27,130</u>

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՍ)	<u>702,380</u>		<u>380,195</u>	
Շահութահարկ՝ 10% դրույքաչափով (2012թ.՝ 5%)	70,238	10.00	19,010	5.00
Չնվազեցվող ծախսի ազդեցությունը	<u>9,046</u>	<u>1.29</u>	<u>8,120</u>	<u>2.14</u>
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում	<u>79,284</u>	<u>11.29</u>	<u>27,130</u>	<u>7.14</u>

20 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի և այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ՝ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք համարվում են ընդունելի տվյալ հանգամանքներում:

20.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները, որպես կանոն, չեն համապատասխանում իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետները

Ընկերության ղեկավարությունը գնահատել է հիմնական միջոցների օգտակարության ժամկետները՝ 20-60 տարի շենքերի, շինությունների, 25-50 տարի փոխանցող հարմարանքների, 5-60 տարի մեքենաների, սարքավորումների, 5 տարի այլ հիմնական միջոցների և 1 տարի համակարգչային տեխնիկայի համար: Ընկերության ղեկավարությունը հավատացած է, որ այդ ակտիվների գնահատված օգտակարության ժամկետները էականորեն չեն տարբերվում սպասվելիք տնտեսական ժամկետներից: Եթե այս գնահատումները փոխվեն ապա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները էականորեն կտարբերվեն:

Հետաձգված հարկի գնահատում

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 5-ում, 1,763 հազար դրամի հետաձգված հարկեր են ճանաչվել: Հետաձգված հարկային ակտիվներն ավելանում են արձակուրդի պահուստից: Ընկերության ղեկավարությունը հավատացած է, որ Ընկերությունը ապագայում կունենա բավարար հարկվող շահույթ, որպեսզի փոխհատուցի հետաձգված հարկային ակտիվները: Եթե Ընկերությունը ապագայում չկարողանա ստանալ հարկվող շահույթ, ապա հետաձգված հարկային ակտիվները չեն փոխհատուցվի:

21 Ֆինանսական գործիքներ

21.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի, ֆինանսական պարտավորության, և բաժնային գործիքի յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.6-ում:

21.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ղեբիտորական պարտքեր</i>		
Առևտրային ղեբիտորական պարտքեր	633,284	590,422
Տրված փոխառություններ	2,000	2,000
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	12,437	79,834
	<u>647,721</u>	<u>672,256</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ամրոտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ		
Վարկեր և փոխառություններ, պարտատոմսեր	4,706,691	4,403,752
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	63,979	29,998
	<u>4,770,670</u>	<u>4,433,750</u>

Տես՝ ծանոթագրություն 3.6 յուրաքանչյուր ֆինանսական գործիքի կատեգորիայի գծով հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նկարագրության համար:

22 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Ընկերությունը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Ընկերությունը չի ներգրավված սպեկուլյատիվ նպատակներով ֆինանսական ակտիվների ակտիվ առքուվաճառքի գործարքներում, ինչպես նաև չի թողարկում օպցիոններ: Առավել էական ֆինանսական ռիսկերը, որոնց Ընկերությունը կարող է ենթարկվել, նկարագրված են ստորև:

22.1 Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես՝ արտարժույթային ռիսկի, տոկոսադրույքային ռիսկի և որոշակի այլ գնային ռիսկերի, որոնք բխում են ինչպես գործառնական, այնպես էլ ներդրումային գործունեությունից:

բ) Արտարժույթային ռիսկ

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Ընկերության գործարքների հիմնական մասն իրականացվում է հայկական դրամով: Արտարժույթի փոխարժեքային տատանումներից կախվածությունն առաջանում է Ընկերության՝ արտերկրյա ձեռքբերումներից և վարկային գործարքներից:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Ընկերությանը ենթարկվում են արտարժույթային ռիսկի, նկարագրված են ստորև:

Հոդված

2013թ.	Հայկական դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>			
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	633,284	-	-
Տրված փոխառություններ	2,000	-	-
Մնացորդներ դրամարկղում և քանկերում	12,351	61	25
	<u>647,635</u>	<u>61</u>	<u>25</u>
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	857,954	3,106,230	742,507
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	63,979	-	-
	<u>921,933</u>	<u>3,106,230</u>	<u>742,507</u>
Չուտ արդյունք	<u>(274,298)</u>	<u>(3,106,169)</u>	<u>(742,482)</u>

Հողված

2012թ.	Հայկական դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>			
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	590,422	-	-
Տրված փոխառություններ	2,000	-	-
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	9,178	70,632	24
	<u>601,600</u>	<u>70,632</u>	<u>24</u>
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	1,170,590	2,709,401	523,761
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	29,998	-	-
	<u>1,200,580</u>	<u>2,709,401</u>	<u>523,761</u>
Զուտ արդյունք	<u>(598,980)</u>	<u>(2,638,769)</u>	<u>(523,737)</u>

Ընկերությունը հիմնականում ենթարկվում է ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի փոխարժեքի ազդեցությանը: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության զգալունությունը՝ ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ դրամի 10% (2012թ.՝ 10%) աճին/նվազմանը: 10%-ը (2012թ.՝ 10%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգալունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հողվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2012թ.՝ 10%): Զգալունության վերլուծությունը ներառում է կապակցված և ոչ կապակցված կողմերից վարկերը և փոխառությունները: Բացասական ցուցանիշը նվազում է վկայում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում և սեփական կապիտալում, երբ դրամն արժեզրկվում է համապատասխան արժույթի նկատմամբ:

Հազար դրամ	ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
	2013թ.	2012թ.	2013թ.	2012թ.
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	(310,617)	(263,877)	(74,248)	(52,374)

զ) *Տոկոսադրույքային ռիսկ*

Ընկերությունը ենթարկվում է տոկոսադրույքային ռիսկի, քանի որ ունի հաստատուն տոկոսադրույքներով փոխառու միջոցներ: Ընկերությունն այս ռիսկը կառավարում է՝ ապահովելով համապատասխան չափի հաստատուն տոկոսադրույքով փոխառու միջոցներ:

Ստորև ներկայացված զգալունության վերլուծությունն իրականացվել է տոկոսադրույքի 3%-ի փոփոխության համար: 3%-ը ղեկավարության կողմից գնահատված տոկոսադրույքի հավանական փոփոխությունն է:

Եթե տոկոսադրույքը լիներ 3% բարձր/ցածր, իսկ մյուս փոփոխականները մնային հաստատուն, ապա Ընկերության, ապա 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթը կնվազեր/կաճեր 114,828 հազար դրամով (2012թ.՝ կնվազեր/կաճեր 52,874 հազ. դրամով):

ը) *Պարտքային ռիսկ*

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Ընկերությունը ֆինանսական կորուստներ կարող է կրել:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նշանակալի պարտքային ռիսկի կենտրոնացում առկա չէ: Առավելագույն պարտքային ռիսկը ներկայացված է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքով:

ե) Իրացվելիության ռիսկ

Ընկերությունը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ պահելով բավարար դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, ինչպես նաև բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ ժամանակին գործառնական պարտավորությունները մարելու նպատակով:

23 Իրական արժեքի չափում

Ղեկավարության համոզմամբ՝ ֆինանսական հաշվետվություններում ամորտիզացված արժեքով ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները գրեթե հավասար են դրանց իրական արժեքին:

24 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունն իր կապիտալը կառավարում է այնպես, որպեսզի ապահովի իր անընդհատ գործելու հնարավորությունն առավելագույնին հասցնելով բաժնետերերի եկամուտները՝ փոխառու և կապիտալ միջոցների օպտիմալ համապատասխանություն ապահովելու միջոցով:

Ընկերության կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից, որը ներառում է թողարկված կապիտալը, կուտակված շահույթը, ինչպես նաև փոխառու միջոցները, որոնք ներառում են փոխառությունները՝ բացահայտված ծանոթագրություն 11- ում:

Ընկերության ղեկավարությունը պարբերաբար վերանայում է կապիտալի կառուցվածքը, որպեսզի ապահովի փոխառու միջոցների և սեփական կապիտալի մնացորդների առավելագույն օպտիմալ համապատասխանություն, որը վերլուծվում է՝ հաշվառելով ընդհանուր կապիտալը բաժանած ընդհանուր ֆինանսավորման վրա:

Հաշվարկը ներկայացվում է ստորև.

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	11,706,461	11,615,864
Հանած՝ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(12,437)	(79,834)
Կապիտալ	11,694,024	11,536,030
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	11,706,461	11,615,864
Վարկեր և փոխառություններ	4,706,691	4,403,752
Ընդհանուր ֆինանսավորում	16,413,152	16,019,616
Կապիտալի և ընդհանուր ֆինանսավորման հարաբերակցություն	0.71	0.72

Ստորև ներկայացվում է հիմնական գործակիցների համեմատականը

		2013	2012	2013	2012	Աճ (Նվազ.)
Կարճաժամկետ իրացվելիություն						
Ընթացիկ իրացվելիության գործակից	Ընթացիկ ակտիվներ	928,555	1,149,542			
	Ընթացիկ պարտավորություններ	905,521	1,502,121	1.03	0.77	25.4%
	(Ընթացիկ ակտիվներ - պաշարներ)	863,382	1,113,298			
Արագ իրացվելիության գործակից	Ընթացիկ պարտավորություններ	905,521	1,502,121	0.95	0.74	22.3%
Գեբիտորական պարտքերի մարման միջին տևողություն	Գեբիտորական պարտքեր (Կրեդիտով վաճառքներ/365 օր)	848,945	1,028,698			
		5,941	4,154	142.9	247.6	-73.3%
Պաշարների շրջանառելիության գործակից	Վաճառքի ինքնարժեք	(633,597)	(518,352)			
	Պաշարներ	65,173	36,244	-9.7	-14.3	-47.1%
Ընթացիկ ակտիվների շարժը						
Գեբիտորական պարտքերի շրջանառելիության գործակից	Կրեդիտով վաճառքներ	2,168,442	1,516,318			
	Գեբիտորական պարտքերի միջին տարեկան արժեք	938,822	1,068,183	2.31	1.42	38.5%
Գեբիտորական պարտքերի շրջապտույտի տևողություն	365 օր	365	365			
	Գեբիտորական պարտքերի շրջանառելիության գործակից	2.31	1.42	158	257.1	-62.7%
Պաշարների շրջապտույտի միջին ժամկետ	365 օր	365	365			
	Պաշարների շրջանառելիության գործակից	(9.72)	(14.30)	-37.5	-25.5	32%
Երկարաժամկետ վճարումակություն						
Ընդհանուր պարտավորությունների՝ սեփական կապիտալով ապահովվածության գործակից	Ընդհանուր պարտավորություններ	4,825,494	4,443,895			
	Սեփական կապիտալ	11,706,461	11,615,864	0.41	0.38	7.2%
Երկարաժամկետ պարտավորությունների՝ սեփական կապիտալով ապահովվածության գործակից	Երկարաժամկետ պարտավորություններ	3,919,973	2,941,774			
	Սեփական կապիտալ	11,706,461	11,615,864	0.33	0.25	24.4%
Հիմնական միջոցների՝ սեփական կապիտալով ապահովվածության գործակից	(Հիմնական միջոցներ - Կուտակված մաշվածություն)	15,469,113	14,644,866			
	Սեփական կապիտալ	11,706,461	11,615,864	1.32	1.26	4.6%
Ծախսաձածկման գործակից	Հասույթ նախքան հարկումը	166,516	133,450			
	Տոկոսային ծախս	(535,864)	(246,745)	-0.31	-0.54	-74.0%
Ընդհանուր պարտավորությունները հարաբերած ընդհանուր ակտիվներին	Ընդհանուր պարտավորություններ	4,825,494	4,443,895			
	Ընդհանուր ակտիվներ	16,531,955	16,059,759	0.29	0.28	5.2%
Կապիտալի շահութաբերություն						
Ընդհանուր ակտիվների շահութաբերության գործակից	(Զուտ շահույթ + տոկոսային ծախս) x (1 - Հարկման դրույքաչափ)	69,786	85,056			
	Ընդհանուր ակտիվների միջին տարեկան արժեք	16,295,857	15,752,491	0	0.01	-26.1%
Սեփական կապիտալի շահութաբերության գործակից	Զուտ շահույթ	623,096	353,065			
	Սեփական կապիտալի միջին տարեկան արժեք	11,661,163	11,705,582	0.05	0.03	43.6%
Գործառնական գործունեություն						
Համախառն մարժա	Համախառն շահույթ	1,534,845	997,966			
	Հասույթ	2,168,442	1,516,318	0.71	0.66	7.0%
Գործառնական գործունեությունից հասույթը հարաբերած հասույթին	Գործառնական գործունեությունից հասույթ	1,292,289	738,096			
	Հասույթ	2,168,442	1,516,318	0.6	0.49	18.3%
Շահույթը նախքան հարկերը հարաբերած հասույթին	Շահույթ նախքան հարկերը	702,380	380,195			
	Հասույթ	2,168,442	1,516,318	0.32	0.25	22.6%
Զուտ շահույթը հարաբերած հասույթին	Զուտ շահույթ	623,096	353,065			
	Հասույթ	2,168,442	1,516,318	0.29	0.23	19.0%

25 Պարտավորվածություններ

25.1 Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորվածություններ

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ընկերությունը վարձակալել է գործառնական վարձակալությամբ 342.67 քառ. մ տարածք (տեղակայված ԼՂՀ, Ստեփանակերտ, Վ. Աարգսյանի 25ա հասցեով գտնվող 2, 3 հարկերը և ձեղնահարկը), մեկ տարի վարձակալության ժամկետով, որը տրվել է ֆիզիկական անձի կողմից, 2013թ. հունվարի 1-ին կնքված վարձակալության պայմանագրի համաձայն: Սահմանված է ամսական վարձավճար 1,160 հազ. դրամ: 2014թ. հունվարին Ընկերությունը երկարաձգել է վարձակալության պայմանագիրը մեկ տարի ժամկետով՝ վարձավճարը 1,170 հազ. դրամ:

26 Պայմանականություններ

26.1 Գործարար միջավայր

Հայաստանում և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները շարունակական բնույթ են կրում: Որպես զարգացող շուկա՝ Հայաստանում և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամը:

Ընկերության վրա այս գործոնները հնարավոր հետևանքները կարող են ներառել վարկատուների հանդեպ անվճարունակությունը, խաթարված հեղինակությունը, ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի, ինչպես նաև ֆինանսական միջոցների ձեռքբերման հետ կապված ռիսկերությունները և այլն: Բոլոր այս խնդիրները կարող են հանգեցնել Ընկերության իրացվելիության անկման և, հետևաբար, առաջացնել անընդհատության խնդիրներ:

26.2 Ապահովագրություն

Հայաստանում և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է: Ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը՝ իր ակտիվների, գործունեության ընդհատման կամ երրորդ կողմերի պարտավորությունների հանդեպ, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին Ընկերության գույքի կամ գործառնությունների պատահարներից հասցված վնասի ապահովագրություն չունի: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական դրության վրա:

26.3 Հարկեր

Հայաստանում և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և

ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են առաջադրել տուգանքներ և տույժեր:

Վերոհիշյալ հանգամանքները կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Դեկլարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ՝ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել:

27 Գործարքներ կապակցված կողմերի միջև

27.1 Վերահսկողություն

Ընկերությունը վերահսկվում է Ընկերության բաժնետերերի և տնօրենների խորհրդի կողմից:

27.2 Կապակցված կողմեր

Ընկերության կապակցված կողմերն են.

«Արցախէներգո» ՓԲԸ-ն և ընկերությունը վերահսկվում է նույն բաժնետիրոջ կողմից (ԼԳՀ Կառավարություն)

Կազմակերպության գործարքներն կապակցված կողմերի հետ բացահայտված են ստորև.

Հազար դրամ	Մնացորդ առ 2012թ. դեկտեմբերի 31	Գործարքի արժեք 2013թ.	Մնացորդ առ 2013թ. դեկտեմբերի 31
<i>Էլեկտրատեղակայի վաճառք</i>			
«Արցախէներգո» ՓԲԸ	10,000	1,649,635	630,932
<i>Ձեռքբերումներ</i>			
«Արցախէներգո» ՓԲԸ	2,434	48,221	3,579

27.3 Գործարքներ ղեկավարության հետ

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը,

Հազար դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ, ներառյալ սոցիալական ապահովագրության վճարներ	27,243	23,920
	<u>27,243</u>	<u>23,920</u>

